

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za
krivično gonjenje osoba
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji
bivše Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 11. mart 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 11. marta 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO
SEDAMDESET SEDMOM I SEDAMDESET OSMOM ZAHTJEVU OPTUŽENOG
U VEZI S KRŠENJEM OBAVEZE OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po “Sedamdeset sedmom zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja (januara 2013.)”, koji je optuženi podnio 11. februara 2013. (dalje u tekstu: 77. zahtjev),¹ i po “Sedamdeset osmom zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i prekid suđenja”, koji je optuženi podnio 20. februara 2013. (dalje u tekstu: 78. zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Argumenti

A. 77. zahtjev

1. U 77. zahtjevu, optuženi tvrdi da je Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) propustom da pismenu izjavu Armina Baždara (dalje u tekstu: Baždareva izjava) i dvije izjave svjedoka KDZ607 (dalje u tekstu: Izjave svjedoka KDZ607; zajedno: Izjave) objelodani prije 7. maja 2009., roka određenog za objelodanjivanje takvog materijala.² Izjave su pripremljene 1996. godine, ali optuženom su bile objelodanjene tek 22. januara 2013. godine.³ Optuženi traži da se izričito utvrdi da je tužilac prekršio svoje obaveze objelodanjivanja i obrazlaže da mu je tim kršenjem nanijeta šteta jer je Izjave, da su bile objelodanjene u roku, tj. do 7. maja 2009. godine, mogao da iskoristi u unakrsnom ispitivanju Baždara i svjedoka KDZ607 (dalje u tekstu: Svjedoci).⁴

¹ Vijeće napominje da je 77. zahtjev reklasifikovan kao povjerljiv 12. februara 2013. i da je javna verzija 77. zahtjeva zavedena 12. februara 2013. godine.

² 77. zahtjev, par. 1–3; povjerljivi dodatak B.

³ 77. zahtjev, par. 2.

⁴ 77. zahtjev, par. 1, 3–4.

Prijevod

2. Kao sankciju za višekratno tužiočevo kršenje obaveza objelodanjivanja, optuženi traži da se iskazi Svjedoka izuzmu.⁵ Optuženi tvrdi da, kad se radi o kršenju pravila Međunarodnog suda od strane nekog drugog, a ne tužioca, sankcije se izriču bez obzira na to da li je nekom nanijeta šteta i navodi više presuda za nepoštovanje suda kako bi tu svoju tvrdnju potkrijepio.⁶ Optuženi dalje tvrdi da izricanje sankcija za tužioca samo pod uslovom da se “dokaže nanijeta šteta” znači da se primjenjuje “neobjašnjivi dvostruki standard”.⁷

3. Dana 26. februara 2013., tužilac je podnio “Odgovor tužilaštva na Sedamdeset sedmi zahtjev za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja (januara 2013.)” s povjerljivim dodatkom (dalje u tekstu: Prvi odgovor). Tužilac tvrdi da 77. zahtjev treba da se odbije na osnovu toga da optuženi nije dokazao da mu je zakasnelim objelodanjivanjem Izjava nanijeta šteta i da, čak da to jeste bio slučaj, izuzeće iskaza Svjedoka ne bi bilo opravdano jer optuženi ima mogućnost da ih ponovo pozove radi unakrsnog ispitivanja.⁸ Tužilac priznaje da su Izjave trebale da budu objelodanjene shodno određenom roku, tj. do 7. maja 2009. i tvrdi da to nije bilo učinjeno zbog tehničke greške jer njegovi uređaji za optičko prepoznavanje teksta nisu prepoznali imena Svjedoka.⁹

4. Tužilac nadalje tvrdi da su informacije sadržane u Baždarevoj izjavi “već sadržane u ranijim izjavama svjedoka” koje su već bile u posjedu optuženog kada je unakrsno ispitivao svjedoka.¹⁰ Što se tiče svjedoka KDZ607, tužilac takođe kaže da se “velika većina informacija” sadržanih u Izjavama svjedoka KDZ607 može naći i u drugim izjavama svjedoka KDZ607 koje su već bile u posjedu optuženog kada je unakrsno ispitivao svjedoka.¹¹ Tužilac priznaje da se u ranije objelodanjenim izjavama ne govori o dvije manje važne teme iz Izjava svjedoka KDZ607, ali tvrdi da optuženi “nije pokazao na koji način mu je šteta nanijeta time što nije imao upravo te nove informacije”.¹²

⁵ 77. zahtjev, par. 6.

⁶ 77. zahtjev, par. 7.

⁷ 77. zahtjev, par. 7.

⁸ Prvi odgovor, par. 1, 6.

⁹ Prvi odgovor, par. 2.

¹⁰ Prvi odgovor, par. 3–4.

¹¹ Prvi odgovor, par. 3–4.

¹² Prvi odgovor, par. 5; povjerljivi dodatak A.

B. 78. zahtjev

5. U 78. zahtjevu, optuženi tvrdi da je tužilac prekršio pravilo 66(A)(ii) i pravilo 68 Pravilnika time što je 18. februara 2013. objelodanio samo jednu izjavu Aleksandra Vasiljevića (dalje u tekstu: Vasiljevićeva izjava).¹³ Optuženi traži da se izričito utvrdi da je tužilac prekršio pravilo 66(A)(ii) zbog toga što Vasiljevićevu izjavu nije objelodanio u određenom roku, tj. do 7. maja 2009. budući da je tada bio Vasiljević bio svjedok tužilaštva.¹⁴ Optuženi takođe tvrdi da Vasiljevićeva izjava sadrži oslobađajući materijal i traži da se izričito utvrdi da je tužilac prekršio i pravilo 68 Pravilnika zbog toga što tu izjavu nije objelodanio ranije.¹⁵

6. Optuženi tvrdi da je to kršenje “posebno flagrantno” s obzirom na to (1) da je s Vasiljevićem obavljen razgovor upravo za potrebe ovog predmeta; (2) da je ovaj tužiocu rekao da informacije koje on ima idu više u korist optuženog; (3) da je razgovor obavljen samo mjesec dana prije roka za objelodanjivanje tih izjava; i (4) da je viši zastupnik tužilaštva zadužen za ovaj predmet prisustvovao razgovoru s Vasiljevićem.¹⁶

7. Optuženi ističe da je tužilac, uprkos višekratnim upozorenjima Vijeća, u odsustvu izricanja svrsishodnog pravnog sredstva nastavio da krši svoje obaveze objelodanjivanja.¹⁷ Optuženi navodi da bi jedino rješenje u ovoj fazi postupka bilo da se tužiocu naloži da cijelu svoju bazu podataka stavi na raspolaganje odbrani kako bi se timu optuženog omogućilo da pronade neobjelodanjene oslobađajuće ranije izjave svjedoka.¹⁸ Optuženi zato traži da se suđenje prekine na jedan mjesec tokom kojeg bi četiri člana njegovog tima pretražila bazu podataka tužilaštva, pod tužiočevim nadzorom, kako bi se “jednom zauvijek” obezbijedilo da ne sakriva materijal ili da iz nemara propušta da ga objelodani.¹⁹

¹³ 78. zahtjev, par. 1–2.

¹⁴ 78. zahtjev, par. 3.

¹⁵ 78. zahtjev, par. 4–6

¹⁶ 78. zahtjev, par. 7.

¹⁷ 78. zahtjev, par. 8–11.

¹⁸ 78. zahtjev, par. 12.

¹⁹ 78. zahtjev, par. 13.

Prijevod

8. Optuženi predlaže da se materijal pronađen u tim pretragama za koji tužilac izjavi da je privilegovan zapečati i da se podnese Vijeću kako bi ono donijelo odluku o njegovom objelodanjivanju.²⁰ On takođe izjavljuje da će, čim dobije neograničeni pristup bazama podataka tužilaštva, prestati da podnosi zahtjeve u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja i da će zatražiti da mu se odobri da doda među svoje svjedoke eventualne svjedoke koje na taj način otkrije.²¹ Optuženi zaključuje da bi to bila “blaga mjera” za niz kršenja obaveze objelodanjivanja u ovom predmetu.²²

9. Dana 4. marta 2013. tužilac je dostavio “Odgovor tužilaštva na Karadžićev 78. zahtjev za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i za prekid suđenja” s javnim dodatkom A (dalje u tekstu: Drugi odgovor). Tužilac priznaje da je Vasiljevićeva izjava trebala da bude objelodanjena na osnovu pravila 66(A)(ii) i pravila 68 Pravilnika, ali da to nije učinjeno zbog “administrativne greške”.²³ Vasiljevićeva izjava omaškom nije uvrštena u zbirku dokaza tužilaštva i zbog toga nije mogla da bude pronađena elektronskim pretragama.²⁴ Unatoč tom priznanju greške, tužilac tvrdi da 78. zahtjev treba da se odbaci jer optuženi nije dokazao nanijetu štetu tako da, bez nanijete štete, nema opravdanja za izricanje bilo kakvog pravnog sredstva.²⁵

10. Tužilac tvrdi da optuženi već dugo posjeduje brojne ranije Vasiljevićeve izjave u kojima se ponavljaju sve informacije sadržane u spornoj Vasiljevićevoj izjavi.²⁶ U Drugom odgovoru, tužilac napominje da optuženi već nekoliko godina posjeduje stotine stranica materijala u vezi s Vasiljevićem, objelodanjenog na osnovu pravila 66(A)(ii), uključujući dokumente koji se odnose na (1) bosanske paravojne grupe, naoružavanje bosanskih Muslimana i krivična djela počinjena protiv JNA; (2) Vasiljevićeve razgovore s Alijom Izetbegovićem o paravojnim aktivnostima i krivičnim djelima protiv JNA; i (3) Vasiljevićev

²⁰ 78. zahtjev, par. 14.

²¹ 78. zahtjev, par. 15.

²² 78. zahtjev, par. 16.

²³ Drugi odgovor, par. 1.

²⁴ Drugi odgovor, par. 2.

²⁵ Drugi odgovor, par. 1.

²⁶ Drugi odgovor, par. 1, 3.

Prijevod

stav da bosanski Srbi nisu bili umiješani u krivična djela počinjena u Bijeljini početkom marta 1992. godine.²⁷

11. Tužilac dalje napominje da je datuma kad je izvršeno objelodanjivanje Vasiljević tek trebao da svjedoči kao svjedok odbrane i da je optuženi, dakle, “imao dovoljno vremena da se prilagodi situaciji” čak i da je Vasiljevićeva izjava zaista sadržavala novi materijal.²⁸

12. Tužilac tvrdi i da pravno sredstvo koje predlaže optuženi nije sprovedivo i da “nije vjerovatno da će njime optuženi dobiti bolji pristup relevantnim informacijama od onog koji već ima”.²⁹ U prilog tom svom argumentu, tužilac napominje da optuženi već ima pristup materijalu koji nije osjetljiv i koji nije povezan sa svjedocima, i to putem sistema za elektronsko objelodanjivanje (dalje u tekstu: EDS) koji optuženom daje pristup za 60% materijala koji posjeduje tužilaštvo.³⁰ Pored toga, tužilac tvrdi da, čak i da se odobri pristup osjetljivom materijalu, tokom predloženih mjesec dana tim optuženog uspio bi “da pregleda samo segment materijala koji je tužilac već pregledao”, što bi bilo “ogromno dupliciranje”, a taj pregled bi povrh toga morao da obavi bez stručne pomoći tužiočeve službe.³¹ Kako tvrdi tužilac, ovi se problemi ne bi ispravili ako bi optuženi ponovio pretrage koje je tužilac već obavio.³²

13. Tužilac ističe i praktične probleme koji bi se pojavili kad bi se optuženom odobrio pristup dijelu njegove zbirke dokaza koji nisu obuhvaćeni EDS-om, a što bi, kako on tvrdi, značilo da treba da se pregleda oko 3,6 miliona stranica materijala kako bi se utvrdilo koji je materijal pribavljen putem osjetljivih svjedoka i kako bi se identifikovao materijal koji podliježe zaštitnim mjerama i povjerljivi materijal pribavljen od trećih strana na osnovu pravila 70(B).³³

²⁷ Drugi odgovor, par. 3; javni dodatak A.

²⁸ Drugi odgovor, par. 4.

²⁹ Drugi odgovor, par. 8.

³⁰ Drugi odgovor, par. 9.

³¹ Drugi odgovor, par. 9–10.

³² Drugi odgovor, par. 11.

³³ Drugi odgovor, par. 12–15.

Prijevod

14. Što se tiče zatraženog prekida postupka, tužilac tvrdi da optuženi nije pokazao valjan razlog za tako izuzetnu mjeru, te da, ako mu ne bude odobren pristup zbirci dokaza tužilaštva, “njegov zahtjev za prekid postupka otpada”.³⁴

II. Mjerodavno pravo

15. Pravilo 66(A)(ii) nalaže da tužilac (unutar rokova koje mu odredi pretresno vijeće ili predpretresni sudija) odbrani mora staviti na raspolaganje “kopije izjava svih svjedoka koje tužilac namjerava da pozove da svjedoče na suđenju i kopije svih transkripata i pismenih izjava uzetih u skladu s pravilom 92*bis*, 92*ter* i 92*quater*”.

16. Pravilo 68 Pravilnika postavlja tužiocu trajnu obavezu da “odbrani objelodani[...] sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe”. Da bi dokazao kršenje te obaveze od strane tužioca, optuženi mora “iznijeti *prima facie* dokaze o mogućem ekskulpatornom ili ublažujućem karakteru” dotičnog materijala.³⁵

17. Pravilo 68*bis* predviđa da pretresna vijeća, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana u postupku, mogu odlučiti koje će se sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Pri utvrđivanju (eventualnog) primjerenog pravnog sredstva, Vijeće mora ispitati da li je relevantnim kršenjem optuženom nanjena šteta.³⁶

III. Diskusija

A. 77. zahtjev

18. Vijeće konstatuje da je tužilac prekršio pravilo 66(A)(ii) Pravilnika time što Baždarevu izjavu i Izjave svjedoka KDZ607 nije objelodanio do 7. maja 2009., roka za objelodanjivanje takvog materijala. Iako višekratno kršenje obaveze objelodanjivanja daje

³⁴ Drugi odgovor, par. 17.

³⁵ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

³⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004., par. 268.

Prijevod

lošu sliku o radu tužilaštva u pogledu njegove prakse objelodanjivanja, Vijeće mora da ocijeni da li je u konkretnim slučajevima kršenja te obaveze optuženom nanijeta neka šteta. Nakon što je pregledalo Badžarevu izjavu, Vijeće konstatuje da njen sadržaj odražava sadržaj materijala koji je već objelodanjen optuženom u vezi s ovim svjedokom.³⁷ Vijeće stoga konstatuje da ovim zakasnjelim objelodanjivanjem optuženom nije nanijeta šteta. Pošto nema štete, nema osnova da se kao sankcija za to kršenje naloži izuzimanje Badžarevog svjedočenja.

19. Što se tiče Izjava svjedoka KDZ607, tužilac sam priznaje da postoje “dva manje važna pitanja” o kojima nije bilo riječi u ranije objelodanjenim izjavama.³⁸ Nakon što je pregledalo Izjave svjedoka KDZ607, Vijeće napominje da njihov sadržaj u veoma maloj mjeri dodaje na značaju materijala već objelodanjenog optuženom u vezi s ovim svjedokom i da optuženi nije pokazao kako je eventualni novi materijal mogao biti od koristi za njegovu odbranu u okviru unakrsnog ispitivanja svjedoka KDZ607.³⁹ Vijeće stoga konstatuje da optuženi nije dokazao da mu je ovim kršenjem objelodanjivanja nanijeta šteta. Pošto nema štete, nema osnova da se kao sankcija za to kršenje naloži izuzimanje svjedočenja svjedoka KDZ607.

B. 78. zahtjev

20. Vijeće konstatuje da je zakasnjelim objelodanjivanjem Vasiljevićeve izjave tužilac prekršio pravilo 66(A)(ii) i pravilo 68 Pravilnika. Od Vasiljevića kao svjedoka tužilaštva odustalo se tek 20. marta 2012., dosta vremena nakon 7. maja 2009., roka za objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 66(A)(ii).⁴⁰ Vijeće takođe konstatuje da Vasiljevićeva izjava sadrži potencijalno oslobađajući materijal koji je trebao da bude objelodanjen što je prije moguće, shodno pravilu 68 Pravilnika.

³⁷ V. P3286 i dokument br. 24674 na osnovu pravila 65ter.

³⁸ Prvi odgovor, par. 5; povjerljivi dodatak A.

³⁹ V. P3289 i dokumente br. 07069 i 23239 na osnovu pravila 65ter.

⁴⁰ Drugi odgovor, fusnota 3.

Prijevod

21. Međutim, nakon što je Vasiljevićevu izjavu pregledalo u kontekstu drugih dokumenata koji su optuženom već bili objelodanjeni prije svjedočenja tog svjedoka,⁴¹ Vijeće konstatuje da optuženom tim zakasnjelim objelodanjivanjem nije nanijeta nikakva šteta. Vijeće se nije uvjerilo da Vasiljevićeva izjava sadrži bilo kakve značajne nove informacije koje već nisu sadržane u materijalu koji je optuženom dostupan. Vijeće takođe ima na umu činjenicu da je Vasiljević u ovom predmetu svjedočio 4. i 5. marta 2013. i da je optuženi imao priliku da materijal sadržan u Vasiljevićevoj izjavi, objelodanjen 18. februara 2013., iskoristi tokom njegovog svjedočenja, ali da to nije učinio.

22. Pošto optuženom nije nanijeta šteta, Vijeće ne vidi osnova za prekidanje suđenja niti za davanje optuženom pristupa bazi podataka tužilaštva. Nadalje, Vijeće je mišljenja da davanje optuženom pristupa bazi podataka tužilaštva nije ni realna ni praktična mjera, s obzirom na golemu količinu njome obuhvaćenog materijala, na neminovno dupliciranje pretraga i na praktične probleme vezane za identifikovanje materijala i kontrolu pristupa materijalu pribavljenom putem osjetljivih svjedoka, materijalu koji podliježe zaštitnim mjerama i povjerljivom materijalu pribavljenom od trećih strana.

C. Opšte napomene

23. “Tehničke” i “administrativne” greške koje pominje tužilac nisu adekvatan izgovor za njegova višekratna kršenja obaveze objelodanjivanja. Vijeće ponavlja da su te greške, u ovoj fazi suđenja, već morale da budu detektirane i ispravljene. Vijeće upućuje tužioca da u svom narednom mjesečnom izvještaju o objelodanjivanju objasni koje je mjere preduzeo i još namjerava da preuzme kako bi se obezbijedilo da se te tehničke i administrativne greške isprave i da se prestanu događati. Tužilac se upućuje da detaljno izvijesti o tome u kom se obimu oslanjao na optičko prepoznavanje teksta kako bi ispunio svoje obaveze objelodanjivanja, i koje su još mjere preduzete kako bi se obezbijedilo da se optuženom objelodane dokumenti koji možda nisu otkriveni u tim pretragama. Tužilac se takođe upućuje da 19. marta 2013., prije početka svjedočenja svjedoka toga dana, podnese usmene argumente kako bi objasnio utvrđena kršenja obaveze objelodanjivanja na koja se odnose 77.

⁴¹ Izvaci iz nekih od tih dokumenata bili su priloženi u javnom dodatku A Drugog odgovora.

Prijevod

i 78. zahtjev i odgovori na pitanja Vijeća o aktuelnom pitanju kršenja obaveze objelodanjivanja od.

24. Vijeće takođe koristi priliku da posavjetuje optuženog da ne treba da smatra da se zahtjevi za utvrđivanje obaveze objelodanjivanja podnose radi brojanja i registrovanja baš svakog pojedinog slučaja kršenja. Optuženi bi, umjesto toga, trebao da se usredsredi na to da pokaže na koji mu je način u nekom konkretnom slučaju kršenja bila nanijeta šteta i na koji je način eventualno objelodanjeni novi materijal mogao da iskoristi za svoju odbranu s obzirom na materijal koji već ima u svom posjedu. Jedna je stvar tvrditi da je u slučaju više dokumenata prekršena obaveza objelodanjivanja iz Pravilnika, no nije vjerovatno da se takvim kršenjima nanosi šteta ako sadržaj novog objelodanjenog materijala ne dodaje ništa novo ili ništa značajno u odnosu na materijal koji je već u posjedu optuženog.

IV. Dispozitiv

25. Iz gore navedenih razloga, Pretresno vijeće na osnovu pravila 54, 66(A)(ii), 68 i 68*bis* Pravilnika, ovim:

- i) djelimično **ODOBRAVA** 77. i 78. zahtjev, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,⁴² i konstatuje da je tužilac zakasnjelim objelodanjivanjem Badžareve izjave i Izjave svjedoka KDZ607 prekršio pravilo 66(A)(ii) Pravilnika, kao i da je zakasnjelim objelodanjivanjem Vasiljevićeve izjave tužilac prekršio pravilo 66(A)(ii) i pravilo 68 Pravilnika;
- ii) **UPUĆUJE** tužioca da u svom narednom periodičnom izvještaju o objelodanjivanju odgovori na pitanja Vijeća u vezi s usvojenom praksom tužilaštva u pogledu objelodanjivanja, iznijeta u paragrafu 23 gore; i

⁴² Sudija Kwon upućuje na svoje djelimično suprotno mišljenje uz "Odluku po zahtjevima optuženog broj 37-42 u vezi s kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i Djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona", 29. mart 2011. Iako se sudija Kwon slaže sa većinom u tome da su prekršena pravila 66(A)(ii) i 68 Pravilnika, on smatra da se, pošto optuženom nije nanijeta šteta, zahtjevi moraju u cijelosti odbaciti.

Prijevod

- iii) **UPUĆUJE** tužioca da 19. marta 2013., prije početka svjedočenja svjedoka toga dana, podnese usmene argumente i odgovori na eventualna pitanja u vezi s aktuelnim pitanjem kršenja obaveze objelodanjivanja.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 11. marta 2013.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]